

Forskrift om høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr som omsettes, og eventuelle andre nødvendige restriksjoner etter matloven, som følge av en atomhendelse

Dato	FOR-2022-09-14-1580
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet
Ikraftredelse	14.09.2022
Hjemmel	<u>LOV-2003-12-19-124-§9, LOV-2003-12-19-124-§12, LOV-2003-12-19-124-§13, LOV-2003-12-19-124-§14, LOV-2003-12-19-124-§15, LOV-2003-12-19-124-§16, LOV-2003-12-19-124-§17, LOV-2003-12-19-124-§21, LOV-2003-12-19-124-§33, FOR-2003-12-19-1790</u>
Kunngjort	16.09.2022 kl. 14.55

Kapitteloversikt:

Hoveddel

Vedlegg 1. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler, unntatt mindre viktige næringsmidler

Vedlegg 2. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i mindre viktige næringsmidler

Vedlegg 3. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i for

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet 14. september 2022 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 21 og § 33, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å beskytte menneskers helse ved å hindre omsetning av næringsmidler og fôr som etter en atomhendelse er forurenset av radioaktive stoffer.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften fastsetter de høyeste grenseverdiene for radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr som omsettes, som midlertidig kan gjøres gjeldende etter en atomhendelse.

Denne forskriften gir Mattilsynet myndighet til å vedta forskrifter som fastsetter gjeldende midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr, og eventuelle andre nødvendige restriksjoner etter matloven, som følge av en atomhendelse.

Forskriften gjelder for norsk land- og sjøterritorium, norske luft- og sjøfartøyer, og innretninger på norsk kontinentalsokkel.

§ 3. Definisjoner

Definisjonene i forskrift 22. desember 2008 nr. 1620 om allmenne prinsipper og krav i næringsmiddelregelverket (matlovsforskriften) § 1 jf. artiklene 2 og 3 nr. 2 og 8 i forordning (EF) nr. 178/2002 (matlovsforordningen) av begrepene:

- a. næringsmidler,
- b. fôr og
- c. omsetning

gjelder også for bestemmelsene i denne forskriften.

I denne forskriften menes med

- a. *mindre viktige næringsmidler*: næringsmidler som er av mindre betydning i det daglige kostholdet, og som kun utgjør et marginalt bidrag til befolkningens inntak av næringsmidler, jf. listen i vedlegg 2 del 1.
- b. *atomhendelse*: atomulykke eller en annen akutt hendelse som kan innebære ioniserende stråling eller spredning av radioaktivitet, som må antas å føre til eller har medført vesentlig radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr.

§ 4. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr

De høyeste midlertidige grenseverdiene for radioaktiv forurensning i næringsmidler, mindre viktige næringsmidler og fôr som kan omsettes etter en atomhendelse, framgår av henholdsvis vedlegg 1, vedlegg 2 del 2 og vedlegg 3 i denne forskriften.

Grenseverdiene i vedleggene setter skranke for hvor høye grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr Mattilsynet etter § 5 kan vedta forskrifter om, som følge av en atomhendelse.

§ 5. Mattilsynets vedtakelse av forskrifter som fastsetter gjeldende midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler og fôr, og eventuelle andre nødvendige restriksjoner etter matloven, som følge av en atomhendelse

Hvis Mattilsynet mottar opplysninger om en atomhendelse, kan Mattilsynet vedta forskrifter som fastsetter:

- a. gjeldende midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i de næringsmidlene og det fôret som kan være forurenset og
- b. andre nødvendige restriksjoner etter matloven § 9, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 21 og § 33.

Mattilsynet kan vedta forskrifter etter første ledd uten forutgående høring, og kunngjøre disse på særskilt måte.

§ 6. Revurdering, endring og oppheving av forskrifter vedtatt av Mattilsynet etter § 5

Mattilsynet skal jevnlig revurdere og ved behov endre eller oppheve forskrifter vedtatt etter § 5, basert på typen hendelse, stedet for hendelsen, andre aktuelle tiltak og utviklingen i målte nivåer av radioaktiv forurensning.

Mattilsynet bør så snart som mulig, og senest innen 3 måneder, gjennomføre en første revurdering av grenseverdiene.

§ 7. Rangordningen mellom ulike bestemmelser

Ved motstrid går følgende bestemmelser foran bestemmelser i forskrifter vedtatt av Mattilsynet etter § 5:

- a. bestemmelser som regulerer tilsvarende forhold i forskrifter som gjennomfører Norges forpliktelser etter EØS-avtalen i norsk rett og
- b. nasjonale bestemmelser i andre forskrifter som fastsetter høyere grenseverdier for radioaktiv forurensning i bestemte næringsmidler eller fôr.

Bestemmelser i forskrifter vedtatt av Mattilsynet etter § 5 gjelder foran nasjonale bestemmelser i andre forskrifter som fastsetter lavere grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler eller fôr.

§ 8. Omsetningsforbud

Det er forbudt å omsette næringsmidler eller fôr som ikke er i samsvar med de gjeldende midlertidige grenseverdiene for radioaktiv forurensning eller andre krav i forskrifter vedtatt av Mattilsynet etter § 5.

§ 9. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene i denne forskriften, jf. matloven § 23.

§ 10. Straff

Overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskriften eller enkeltvedtak gitt i medhold av forskriften, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i næringsmidler, unntatt mindre viktige næringsmidler

Isotopgruppe/næringsmiddelgruppe	Næringsmiddel (Bq/kg) ¹			
	Spedbarns mat ²	Melkeprodukter ³	Andre næringsmidler, unntatt mindre viktige næringsmidler ⁴	Flytende næringsmidler, inkludert drikkevarer ⁵
Sum av isotoper av strontium, særlig Sr-90	75	125	750	125
Sum av isotoper av jod, særlig I-131	150	500	2 000	500
Sum av alfaaktive plutonium- og transplutoniumisotoper, særlig Pu-239 og Am-241	1	20	80	20
Sum av alle andre nuklider med en halveringstid på mer enn ti dager, særlig Cs-134 og Cs-137 ⁶	400	1 000	1 250	1 000

- Verdien som gjelder for konsentrerte eller tørkede produkter, beregnes på grunnlag av det rekonstituerte forbruksklare produktet.
- Spedbarnsmat defineres som næringsmidler som er bestemt til ernæring til spedbarn i de første 12 levemåneder, og som i seg selv dekker denne gruppens ernæringsbehov og omsettes i detaljistsalgspakninger, som tydelig er merket som slike.
- Melkeprodukter defineres som produkter under følgende posisjonsnummer i den norske tolltariffen, i visse tilfeller med de tilpasninger, som senere måtte bli gjort: 0401 og 0402 (unntatt spesialmelk beregnet til spedbarn, i hermetisk forseglede beholdere med et netto innhold som ikke overstiger 500 g, og med et fettinnhold over 10 % men ikke over 27 %).
- I vedlegg 2 er det fastsatt en liste over mindre viktige næringsmidler og de tilsvarende grenseverdiene som gjelder for dem.
- Flytende næringsmidler defineres som produkter omfattet av posisjonsnummer 2009 og kapittel 22 i den norske tolltariffen. I beregningen av verdiene er det tatt hensyn til inntaket av ledningsvann.
- Karbon-14, tritium og kalium-40 er ikke omfattet av denne gruppen.

Vedlegg 2. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i mindre viktige næringsmidler

1. Liste over mindre viktige næringsmidler

<i>Posisjons-, underposisjons- eller varenummer i den norske tolltariffen</i>	<i>Varebeskrivelse</i>
0703 20 00	Hvitløk (friske eller kjølte)
0709 56 00	Trøfler (friske eller kjølte)
0709 99 10	Kapers (friske eller kjølte)
0711 90 70	Kapers (midlertidig konserverte, men utjenlige til direkte forbruk i den foreliggende tilstand)
ex 0712 39 01	Trøfler (tørkede, hele, oppdelte, knuste eller pulveriserte, men ikke videre tilberedte)
0714	Manioka-, arrow- og salepprot, jordskokker, søtpoteter og liknende røtter og knoller med høyt stivelses- eller inulininnhold, friske, kjølte, fryste eller tørkede, også oppdelte eller i form av pelleter; sago
0814 00 00	Skall av sitrusfrukter eller meloner (herunder vannmeloner), friske, fryste, tørkede eller midlertidig konserverte i saltlake, i svovelsyrlingvann eller i andre konserverende oppløsninger
0903 00 00	Maté
0904	Pepper av slekten Piper; tørkede, knuste eller malte frukter av slektene Capsicum eller Pimenta
0905 00 00	Vanilje
0906	Kanel og kanelblomster
0907 00 00	Kryddernellik (hele frukter, tørkede blomster og stilker)
0908	Muskat, muskatblomme og kardemomme
0909	Anis, stjerneanis, fennikel, koriander, spisskummen, karve; einebær
0910	Ingefær, safran, gurkemeie (kurkuma), timian, laurbærblad, karri og andre krydderier
1106 20	Mel og pulver av marv av sago eller av røtter eller knoller som hører under posisjon 07.14
1108 14 00	Maniokastivelse (kassavastivelse)
1210	Humle, frisk eller tørket, også malt, pulverisert eller i form av pelleter; lupulin
1211	Planter, plantedeler, frø og frukter av det slag som hovedsakelig brukes til fremstilling av parfymepreparater, til farmasøytiske preparater, til insekt- og soppbekjempende midler eller liknende, friske, kjølte, fryste eller

	tørkede, også skårne, knuste eller pulveriserte, unntatt planter eller plantedeler brukt til næringsmiddelproduksjon.
1301	Skjellakk og liknende; naturlige gummier, harpikser, gummiharpikser og oleoresiner (f.eks. balsamer)
1302	Vegetabiliske safter og ekstrakter; pektinstoffer, pektinater og pektater; agar-agar og annet planteslim samt andre fortykningsmidler, også modifiserte, utvunnet av vegetabiliske stoffer
1504	Fett og oljer samt deres fraksjoner, av fisk eller sjøpattedyr, også raffinerte, men ikke kjemisk omdannede
1604 31 00	Kaviar
1604 32 00	Kaviaretterlikninger
1801 00 00	Kakaobønner, hele eller knuste, også brente
1802 00 00	Kakaoskall og annet kakaoavfall
1803	Kakaomasse, også avfettet
2003 90 10	Trøfler (tilberedte eller konserverte på annen måte enn med eddik eller eddiksyre)
2006 00	Grønnsaker, frukter, nøtter, fruktskall og andre plantedeler, kandiserte, glasserte eller på liknende måte tilberedte med sukker
2102	Gjær (aktiv eller inaktiv); andre døde, encellede mikroorganismer (unntatt vaksiner som hører under posisjon 30.02); tilberedt bakepulver
2936	Provitaminer og vitaminer, naturlige eller syntetisk produserte (herunder naturlige konsentrater), derivater derav som hovedsakelig brukes som vitaminer, samt innbyrdes blandinger av nevnte stoffer; oppløsninger av disse produkter, uansett oppløsningsmiddel
3301	Flyktige, vegetabiliske oljer (også terpenfrie) herunder «konkreter» og «absolutter»; resinoider; ekstraherte oleoresiner; konsentrater av flyktige, vegetabiliske oljer i fett, fete oljer, voks eller liknende stoffer, utvunnet ved enfleurage eller maserasjon; terpenholdige biprodukter fra avterpenisering av flyktige, vegetabiliske oljer; vandige destillater

og vandige oppløsninger av flyktige, vegetabiliske oljer

2. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i de mindre viktige næringsmidlene oppført i listen i punkt 1:

<i>Isotopgruppe</i>	<i>Bq/kg</i>
Sum av isotoper av strontium, særlig Sr-90	7 500
Sum av isotoper av jod, særlig I-131	20 000
Sum av alfaaktive plutonium- og transplutoniumisotoper, særlig Pu-239 og Am-241	800
Sum av alle andre nuklider med en halveringstid på mer enn ti dager, særlig Cs-134 og Cs-137 ¹	12 500

1 Karbon-14, tritium og kalium-40 er ikke omfattet av denne gruppen.

Vedlegg 3. Høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i fôr

For summen av cesium-134 og cesium-137 gjelder følgende høyeste midlertidige grenseverdier for radioaktiv forurensning i fôr:

<i>Fôr til</i>	<i>Bq/kg^{1 2}</i>
Svin	1 250
Fjærkre, lam, kalver	2 500
Andre	5 000

- Disse nivåene skal medvirke til at de høyeste midlertidige grenseverdiene for næringsmidler overholdes; de garanterer ikke i seg selv, at nivåene overholdes under alle omstendigheter, og de innskrenker ikke forpliktelsen til å kontrollere forurensningsnivået i animalske produkter bestemt til humant konsum.
- Disse nivåene gjelder for forbruksklart fôr.